

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Št. 75.

V Ljubljani, petek 2. aprila 1926.

Leto I.

Arh:

Trboveljska prem. družba in pocenitev premoga.

V glavnem se Trb. prem. družba pri zahtevi redukcije delavskih plač in redukcije delavstva sklene na to, da so proizvodni stroški premoga za 40% previsoki. In da ako hoče svojo konkurenčnost napram inozemskemu premogu vzdržati, mora v toliki meri znižati te stroške. To hoče doseči s tem, da stalež svojega delavstva zmanjša, a ostalo delavstvo pa z znižanjem plač in vpeljave odškodnine za strelivo prišli na toliko večje delo, da se bo teh 40% izravnilo.

Torej, družba hoče enostavno izvesti znižanje premogovnih cen na račun delavstva.

Kolikor nam je bilo mogoče na podlagi uradnih podatkov smo že natančno specifikirali posamezne postavke. TPD se seveda ni hotela ukloniti in ni hotela odstopiti od svoje namere; delavstvo naj bo torej žrtv in polni blagajno.

Da se mi nismo varali v tej naši trditvi je dokaz to, da se je sedaj popolnoma nepristranski izvedenec v rudarski stroki dr. Jos. Kropač, profesor rudarstva na ljubljanskem vseučilišču, oglašil v »Jutru« št. 51 z dne 3. marca in v št. 68 z dne 24. marca t. l. V članku z naslovom »Problem pocenitve premoga«, obravnava prof. Kropač ta problem iz nestrankarskega, strogo objektivnega, strokov, stališča. V informacijo naše delavske javnosti in ilustracijo stališča Trboveljske premogokopne družbe prinašamo v spodaj navedenem dobesedno njegovo tozadevno ugotovitev.

»Za določitev primerne prodajalne cene je treba upoštevati višino proizvodnih stroškov in dobička, ki ga podjetje pri obratovanju doseže. Natančna ugotovitev proizvodnih stroškov za premog pri TPD bi bila mogoča na podlagi podatkov, ki jih ima družba sama na razpolago. Ker ti podatki niso javnosti dostopni, sem primoran, proizvodne stroške določiti samo približno na podlagi cenitve in primerjanja z rezultati pri drugih sličnih podjetjih. K temu pripominjam, da sem radevolje pripravljen morebitne napake popraviti. Proizvajalne stroške tvorijo izdatki za mezd, za obratni material, kakor les, železo, razstrelivo itd. za obresti ustanovnega in obratnega kapitala za letne odpise in splošno režijo.

Proizvajalne stroške v posameznih obratih TPD cenim na okroglo 150 dinarjev za eno tona premoga. K temu znesku bi bilo še prišteti sledeče izdatke, ki jih je družba objavila v juniju leta 1925, v svojem poslovnem poročilu za leto 1924. Po podatkih tega poročila so znašali:

Davki in razne davčnine Din 16 milijonov 211.677, izdatki za socialno skrbstvo Din 9.599.384, stroški (?) in plače Din 5.935.351, obresti prioritarnih in bančnih posojil Din 1.596.536, odpisi Din 1.490.325; skupaj torej 34.833.273 dinarjev.

Produkcija premoga v letu 1924. je znašala 1.535.217 ton, tako da ti izdatki

obremenijo eno tona premoga z okroglo Din 23. Čisti dobiček, ki ga je družba dosegla, je znašal Din 38.530.792, ali preračunano na eno tona premoga, okroglo Din 25. Potem bi bila primerna prodajalna cena premoga za eno tona Din 150 + 23 + 25 = Din 198, ali zaokroženo na vzgor Din 200.

Lahko torej vprašamo: ako proizvajala družba, prištevši dobiček, eno tona premoga za Din 200, kje je ogromna razlika Din 80, ki jo dobimo pri prodaji za Din 280? Odgovor na to vprašanje je zelo enostaven. Družba je investirala za visoke zgradbe (palačo v Ljubljani, stanovanjske hiše za uradnike in delavce pri posameznih obratih), za separacijo v Hudi jami in Rajhenburgu, za razširjenje reparacije v Zagorju, za žične železnice v Zagorju, Hrastniku in Rajhenburgu, za železnice itd. od leta 1920. velike zneske. Te investicije so omogočile sedanjí obrat in tudi naravno povečale vrednost rudnikov. Bilančno poročilo teh izdatkov ne omenja, ker so vsi ti stroški vkalkulirani v proizvodnih stroških premoga in že tudi od konzumentov poploma plačani. Dokaz temu je navedeno v poslovnem poročilu, ki navaja v bilančnem računu z dne 31. decembra 1924 med aktivni na primer: visoke zgradbe Din 9.784.769, rudniške naprave Din 317.960, industrija-cementarna, steklarna in žaga Din 72.489 (kje so pa apnenice v Zagorju, op. pis.), inventar Din 22.973, posest zemljišč in gozdov itd. Din 276.744. Lahko torej trdim, da je družba investirala letno okrog Nin 100 milijonov in je to vsoto že zaračunala v proizvodne stroške, oziroma prodajalne cene premoga.

Tako, do tukaj gre ugotovitev g. dr. Kropača, kako družba kopiči sebi ogromno bogastvo, na račun svojih delavcev in konzumentov.

Ako sedaj vzamemo da je družba od leta 1920 povprečno na leto investirala Din 100 milijonov in še povprečni dobiček izkazala v znesku Din 38 milijonov, kar se lahko trdi z zaokrožitvijo Din 198 na Din 200 pri toni, znaša njen skupni dobiček (investicije se vnesejo v dobiček, ker so že plačane) do leta 1926. Din 690 milijonov. Če vzamemo, da ni zgoraj všteta vrednost produkcije apnenice v Zagorju, cementarne in ciglarne v Trbovljah, pač pa samo investicije za te obrate, potem lahko z mirno vestjo trdimo, da je družba v teh letih zaslužila Din 750 milijonov, a vrednost celokupne produkcije pa je znašala 2.209.303.800 dinarjev.

Ta slika nam sedaj dovolj jasno kaže, kje leži problem rešitve v vprašanju pocenitve premoga! Le obžalovanja vredno je, da merodajni čimtelji ne vidijo tega dejstva, ne vidijo kako družba vara javnost, izkorišča naše gospodarstvo, med tem ko se tisoči revnih rudarjev in njih družine vijejo v olupu vsled pomanjkanja in lakote, a košeno za njih trud in trpljenje se jih še na cesto meče.

Gospodje na vladnih mestih, kakor pri Trboveljski družbi, vedite, da rudarji takega krivičnega postopanja ne bodo pod nobenim pogojem prenesli in da bodo storili vse, da se bo ves kulturni svet zgražal nad vašim zločinskim in nesocialnim početjem.

Mesto svobode, parlamentarizma-diktatura.

Zandarske volitve niso nikdar in nikjer ustvarjale zdrave parlamentarne demokracije. Demisija vlade. Kriza v državi. Suspenzija ustavnosti. Po Mussolinijevem vzoru. Zakon o zaščiti države za koruptne buržoazne elemente.

Z bajoneti, predrski in ječami so izvedli zadnje skupščinske volitve.

ŽENDARJI SO VODILI VOLITVE.

Svobodno odločbo ljudske volje je diktiral žendar in gorje, kdor je ravnal proti žendarski volji in zapovedi.

PLAČANE BANDE SO VLADALE.

V krvi in pokoljih so se izvršile volitve. Po naročilu so ubijali politične nasprotnike. Komaj so rešili življenje težko ranjenemu, po nacionalističnih plačanih banditih napadenemu nemškemu poslancu dr. Krafft.

SOCIJALISTE SO POBIJALI.

Še danes trpi na posledicah naš sodrug dr. Sekulič, ki je vodil borbo razrednega proletarijata v Vojvodini.

DELAVCE SO ZAPIRALI.

Komunistične zarote so si izmislili vladni policaji in v izmognanih delavcih so videli nevarnost za državo in za svobodo.

VOLILNE SVOBODE NI BILO V DRŽAVI.

Niti ni bilo volilne svobode v državi in evropski škandal so bile ju-

goslovanske skupščinske volitve. Pa še z goljuftami so pokvarili volilne rezultate.

NASILJE NI TEMELJ PARLAMENTARIZMA.

Z nasiljem in krivico, pendrekom in bajonetom izvoljena klika ne ustvarja pogojev za parlamentarizem. Zato pa propada danes izsiljena politična, korumpirana večina v državi.

KORUPCIJE NE TRPI PARLAMENTARIZEM.

Zato pa je šla korupcija dosledno svojo pot in ukinila parlament, upostavila je absolutizem. Brez ljudstva in proti ljudstvu naj se do dna izživi koruptna gospoda.

NI KRIZE PARLAMENTARIZMA!

Moti se, kdor meni, da preživljamo krizo parlamentarizma. — Krizo nasilja, zločinske korupcije in nepoštenja preživljamo danes. Zakon o zaščiti države je otrok in plod tega ozračja.

Za parlamentarno demokracijo, za svobodne volitve, proti korupciji in absolutizmu se bo boril socialistični proletarijat.

Kriza v belgrajski vladi.

Belgrad, 2. aprila. Nenadoma nastopivša vladna kriza v Belgradu poteka kakor še vsaka vladna kriza, ki jo je vodil Pašić. Radičevići ministri se kljub svoji grožnji niso podali ostavke, čeprav Radić govori, da vztraja na svojem stališču. Z ozirom na glasovanje radičevcev v narodni skupščini za odgođitev sej narodne skupščine je grožnja zaradi odgođitve sej narodne skupščine smešna, ker radičevci, kljub temu, da radikali niso izpolnili zahtev ultimata, niso odstopili.

Pašić je gospodar položaja. Ljubla Jovanovičeva skupina, ki je vodila v radikalni stranki boj proti Pašiću, je potisnjena v ozadje; Ninčić se pa ne mara eksponirati proti Pašiću, da si mu prigovarjajo radikali sami. Danes popoldan ima radikalni klub sejo, na kateri bo zahteval Pašić zaupnico; vendar se pa položaj ne bo še sčistil, ker je mno-

go radikalskih poslancev izven Belgrada. Seja bo sklepala o zaupnici Pašiću, o političnem položaju pa šele na bodoči seji. Zamišljen je ta načrt.

Utegne pa nastopiti hitra odločitev v radikalnem klubu, ki pooblasti Pašića z reševanjem krize, kar bo imelo za posledico, da radičevci brezpogojno kapitulirajo, ali pa izvajajo konsekvence v svoji grožnji.

Trditve, da gre le za nesporazum v vladi, ni resnična, ker gre dejansko za izločitev radičevcev, zlasti Štefana Radića in njegove demagoške vloge.

Kriza utegne biti dolgotrajnejša, da si radikali že iščejo zaveznike med samostojnimi demokrati in drugod ter so eventualno pripravljene izvesti tudi državni udar z upostavitvijo neparlamentarne vlade ali politične diktature.

Hudi notranji boji v nemški komunistični stranki.

Berlin, 2. aprila. Nemška komunistična stranka preživlja zopet hude notranje boje. Četudi so v stranki najstrožje prepovedane vse frakcije, so se vendar pojavile v komunistični stranki zopet precej močne skupine levčarjev in ultralevičarjev v opoziciji, izvajajo svoja poročila v okrožnicah in letakih, ostro napadajo po Moskvi upostavljeno strankino centralo. Komunistično časopisje zakriva ta spor, ker upa, da bo uspelo ublažiti nastala ostrasprotja. Gotovo pa je, da je prešla v opozicijo

cela vrsta vodilnih strankinih članov. Predvsem pa napadajo strankino centralo, češ, da pozablja na revolucijo in razredni boj. Zatrjujejo tudi, da je stranka napačno nastopila v vprašanju knežjih odpravnin in da ni strankina centrala vodila dovelj razitega boja za razredni boj in revolucijo. Berlinska »Rote Fahne« objavljata tudi, da je iz stranke izključen komunistični deželni poslanec Geithner, ker je zagrešil težke pregreške strankarske discipline.

Svetovno
znano

FOX

čistilo je za čevlje
vendar najboljše.

KATASTROFALNI POLOŽAJ POLJSKIH FINANC. POLJSKA VLADA NAJELA POSOJILO ZA URADNIŠKE PLAČE.

Varšava, 2. aprila. V smislu sklenjenega kompromisa je poljski sejm (parlament) sprejel na zadnji seji proračunski provizorij za april. Parlamentarni krogi pa kljub temu dobro vedo, da s tem še niso rešili krize in da so rešili položaj le preko praznikov. Po praznikih pa bo z največjo ostroščjo znova pričel boj med delodajalskim in delavskim razredom v vprašanju sanacijskega programa. Nevzdržni položaj poljskih financ se najbolj kaže v tem, da je morala poljska vlada najeti posojilo 13 milijonov, da je lahko izplačala uradnikom plačo.

SVETOVNI KONGRES RUSKIH EMIGRANTOV.

Pariz, 2. aprila. Dne 4. aprila zboruje v Parizu ruski kongres, ki se ga udeležijo ruski emigranti vseh političnih strank. Kongres stvari rusko centralo in program za združitev vseh Rusov, ki naj osvobodijo Rusijo boljševističnega gospodstva. Kaj si vendar vse domišljajo gošpodje emigranti!

GIBANJE AVSTRIJSKIH DR- ŽAVNIH NAMEŠČENCEV.

Dunaj, 2. aprila. Avstrijska vlada se je pričela pogajati z državnimi nameščenci, ki jih zastopajo ss. strokovni tajnik Schorsch in poslanca dr. Bauer in dr. Danneberg. Za vlado vodi pogajanja finančni minister Kollmann. Vlada bo v velikem delu ugodila nameščencem, tako da najbrže ne pride do pasivne resistance ali stavke.

OBSTRUKCIJA V ANGLEŠKEM PARLAMENTU.

London, 2. aprila. Včeraj je predlagala vlada v spodnji zbornici, da se naj znižajo državni prispevki za bolniško zavarovanje. Ker vlada ni hotela popustiti v svojem predlogu, sta pričeli delavska stranka in liberalci boj z obstrukcijo. — In pri nas??

Borza.

Zagreb notira. Berlin 13.524—13.564 (13.52—13.56), Italija 228.12—229.32 (228—229.20), London 276.15—277.35 (276.14—277.34), Newyork 56.715—57.015 (56.70—57), Pariz 200.14—202.14 (194—196), Praga 168.184—169.184 (168.20—169.20), Dunaj 8.014—8.065 (8.009—8.049), Curih 10.93547—10.97547 (10.936—10.976), Bruselj 218 den.

Curih. Danes je zopet katastrofalno padel belgijski frank, ki je došel na najnižjo točko 19.35 medtem ko se je deviza Pariz neznatno ojačila. **Belgrad 9.14 (9.135)**, Budimpešta 72.75 (72.75), Berlin 123.55 (123.65), Italija 20.88 (20.89), London 25.24 (25.24), Newyork 519 (519.25), Pariz 18.10 (18), Praga 15.39 (15.385), Dunaj 73.275 (73.25), Bukarešt 2.14 (2.145), Sofija 3.75 (3.75), Amsterdam 208.175 (208.135), Bruselj 19.35.

Ant. P. Čehov:

Lenoba.

Te dni sem poklical k sebi v delavnico vzgojiteljico svojih otrok, Julijo Vasiljevno. Treba je bilo z njo zaključiti račun...

»Vsedite se, Julija Vasiljevna!« sem ji rekel. »Dovolite, da napraviva račun. Gotovo rabite denar, ampak držite se tako predpisov, da sama niti ne zahtevate... Torej... Dogovorila sva se skupaj za trideset rubljev na mesec...«

»Za štirideset...«

»Ne, za trideset... To imam zapisano... Guvernantkam sem vedno plačeval trideset rubljev. No, bila ste pa pri nas dva meseca...«

»Dva meseca in pet dni...«

»Ravno dva meseca... Tako imam zapisano. Pripada vam torej — šestdeset rubljev. Odšteli bomo devet nedelj... kajti ob nedeljah se vendar s Koljo nista učila, hodila sta le na izprehod... Potem tri praznike...«

EKSPOZIJA V SMODNIŠNICI.

Madrid, 2. aprila. V smodnišnici v Cartageni se je užgala huda eksplozivna snov in ubila 69 delavcev, 6 pa ranila.

RUSIJA DEMENTIRA.

Moskva, 2. aprila. Ljudski komisarijat za zunanje stvari izjavlja z ozirom na vesti, da so državni funkcionarji sovjetske unije udeleženi na akcijah proti jugoslovanski državi in dinastiji, da se ne sovjetska vlada, ne poslanci ne vtikajo v notranje razmere države niti ne pošiljajo v Jugoslavijo emisarjev. Ti očitki so neopravičeni, ker sovjetska vlada spoštuje diplomatske običaje in odnosa. — Iz tega demantija je jasno razvidno, da tudi sovjetska vlada želi sporazuma z našo vlado.

Kongres najemniških orga- nizacij.

Kongres najemniških organizacij cele države, ki se je vršil v dneh 20. in 21. marca t. l. je imel v prvi vrsti namen izvojevati nadaljno zaščito najemnikov po 1. novembru t. l. Poročila vseh delegatov so se ujemale v zaključku, da je pri danih razmerah ukinitve zaščite nemogoča, ter da bo ukinitve šele mogoča, ko bodo poklicani faktorji napravili svojo dolžnost ter pričeli z delom za olajšanje stanovanjske bede potom zidanja novih stanovanj. V prvi vrsti je v to poklicana država, ki bi morala za svoje urade in nameščenice zidati hiše ne pa v to svrhu izrabljati privatne hiše ali jih še celo kupovati. V sedmih letih je država s plačevanjem najemnin izgubila ogromne vsote, ki bi naložene v lastnih novih hišah predstavljale veliko vrednost za državo in razum tega vsaj nekoliko omilila stanovanjsko bedo. V drugi vrsti so poklicane občine, da isto izvedejo. Nobena občina pa do danes tega ni storila v zadostni meri, to pa večinoma iz razloga, ker jim nedostaja cenenejša kapitala, a istega v inozemstvu brez državne garancije ne dobijo. Radi tega je kongres sklenil, da gre deputacija k zagrebškemu županu, ki naj prevzame inicijativo za sporazum med vsemi mesti naše države, da skupno zahtevajo državno garancijo za inozemsko posojilo, katero jim je na razpolago. Taki zahtevi vseh mest se tudi državna oblast ne bo mogla upirati. Sklep kongresa se je izvršil. Kongres je dalje ugotovil, da se od preobrata do danes nobena meščanskih strank ni resno bavila s vprašanjem stanovanjske bede, ker je menda njih poslanci nosi nikdar občutili, ter je vsled tega tudi razumeti ne morejo. Kongres je dalje izvolil deputacijo 5. članov, ki se je podala v Belgrad, ter predložila ministrstvu za socialno politiko in posameznim poslanskim klubom na kongresu sprejete resolucije in sicer: 1. resolucija, ki ugotavlja, da se do danes še ni ničesar storilo za ublaženje stanovanjske bede, vsled česar se mora zaščita podaljšati do 1. 1931. Deložacije, posledice obstoječega stanovanjskega zakona se ne smejo izvršiti, dokler ni deložiraneem nakazano drugo stanovanje.

2. Resolucija, v kateri protestira proti nesmiselni uporabi privatnih hiš za urade, kakor v Dubrovniku in drugih mestih. 3. Resolucija o oprostitvi novih stavb od davkov za 25 let. 4. Predlog o popravku 22 členov sedanjega stan. zakona, ki ne odgovarjajo dejanskim razmeram ali pa so v protislovju z zakonom samim. Deputacija je bila sprejeta od vseh merodajnih činiteljev in je dobila vse polno obljub. Upati je, da se bodo izvršile, ker ni nobena zahteva predaletkosežna ali pa neutemeljena, sicer pa — vederemo.

Naš novi roman.

Te dni začnemo priobčevati zanimivi in napeti socialni roman Jack Londona

»ZELEZNA PETA«.

Med Slovenci je postalo ime pisatelja Jack Londona poznano že pred leti. Njegov način opisovanja in pripovedovanja sloni na resničnih doživljajih. Lani in letos pa se celo meščanski dnevniki naravnost kosajo, da svojim bralcem predstavijo Jack Londona.

»Delavska Politika« pa hoče delavstvu predstaviti Jack Londona ne samo kot pisatelja, nego tudi kot pravega socialista in revolucionarja. Zato bo prinašala njegov socialni roman

»ZELEZNA PETA«.

v katerem bo vsak proletarec našel ne le razvedrilo, nego tudi globok nauk socializma. Priprosto, a s kruto resničnostjo slika Jack London v svoji »Železni peti« trpljenje in bedo delavstva, izkoriščevanje njegovih moči.

Delavci! Lepšega socialnega romana bi vam ne mogli nuditi, kakor je »Železna peta«. Lepše bi vam ne mogli nihče obrazložiti ulogo proletarijata v zgodovini, kakor vam ga razlaga Jack London v »Železni peti«.

Čitajte zato ta njegov napeti roman. Čitajte naš podlistek in naročite se na »Delavsko Politiko«.

Ze radi »Železne pete« si jo morate naročiti.

Zanimiva borba ameriškega tekstilnega delavstva.

Izmed vsega ameriškega delavstva živi ono, zaposleno v tekstilni industriji, v najbednejših razmerah. Plače so nizke, delo umorno in delovne ure dolge.

Vsi dosedanja poizkusi organizirati te delavce v enotno unijo, so se ponesrečili. Kolikor jih je organiziranih, se delijo na razne unije, ki so bile večinoma in so še v boju druga z drugo. Radikalizma je bilo v teh unijah mnogo, ampak ves ni bil pošten. Če se delavstvo deli v takih razmerah in tako očitno proti samemu sebi v svojo škodo, je jasno, da je to tudi delo raznih kapitalističnih agentov.

V Passaicu, kjer so velike predilnice, traja že več tednov stavka, katero je hotela družba zadušiti s silo. Ni se ji posrečilo, pač pa je dosegla s svojimi nastopi, da se je glas o tej stavki

in o razmerah v Passaicu raznesel po vsej državi.

Stavko vodi »odbor enotne fronte«. V začetku stavke so lokalne oblasti, kontrolirane od same družbe, terorizirale stavkarje s policijo na konjih, s solznimi plini, zaporom, pretepanjem itd. Ali stavkarji se niso dali ugnati. Nekateri so si naredili plinske maske in oklopne klobuke, kar je privabilo reporterje newyorških listov. Lokalne oblasti pa so bile neprevidne in tem reporterjem razbile fotografske aparate v vrednosti 3.500 dolarjev. To je bilo tudi za uredništva kapitalističnih dnevnikov preveč. Poslala so v Passaicu aeroplane, da so reporterji jemali slike iz njih. Tako je dobila ta stavka sloves, ki bi ga drugače ne mogla dobiti, vzlic dobrim strategom na vodstvu, ki vedo kako je treba ustvarjati zanimivosti, da pridejo v časopise.

Družbe so odgovorile s propagando, da vodijo stavko boljševiki, ki jo izrabljajo le kot »predvajo za revolucijo«.

S tem načinom propagande proti stavkarjem ne bodo prišli daleč, kajti nemogoče jim je skriti, da je delavstvo tekstilne industrije potlačeno in izkoriščano bolj kakor delavstvo katerekoli druge velike industrije.

Listi kot je socialistični »New Leader« veliko store v sedanjih stavkah tekstilnega delavstva. Mnogo socialistov se je podalo iz New Yorka v stavkovno zono, da pomagajo delavstvu izvojevati svoje pravice.

Pravijo...

da je tudi neki mariborski radikalni advokat uprav radikalno protestiral na velikem javnem shodu v gostilni »Marija pomagaj« v Radvanju proti vsakovrstnim trboveljskim redukcijam, ki so celo starega Pašiča tako užalostile, da mu je kanila kot zlebova kaplja debela solza na pisane akte Trboveljske družbe. Na tem impozantnem shodu je bilo skupno navzočih 5 ukročenih delovodij državne železnice in 1 neukročen delavec. Vsi so mirno »prognali« ta »glasen« protest radikalnega advokata, na koncu se je pa razvil ta kratki dialog: Navzoči delavci: »Mislim, da bi se to vprašanje prej in bolje rešilo v malem Belgradu, kakor pa v velikem Radvanju. Radikali imate oblast in vlado in brado (sv. Nikola v svojih nežnih in čistih rokah). Pa ukažite trboveljski družbi, da ima že vsega zadosti, in naj pusti tudi delavcem živeti...« Govornik: — »To bomo tudi storili čim bodo vsi slovenski delavci v naši stranki —« Delavec: — »v Srbiji je večina delovnega naroda itak v vaših vestah, pa vendar delate proti njegovim interesom...« Govornik: — »Saj pravim, najprej morejo biti vsi delavski volilci radikalei, no potem, potem...« Delavec se je nasmešnil, navzoči mnogostevilni radikalni delovodje so se obrnili solidarno proti temu kršitelju navzočih radikalne sloge, in veliki javni shod, ki je imel radikalni namen, je doživel tudi svoj radikalni konec.

plačana. To, torej znači, odbili bomo še petico... Desetega januarja ste si od mene izposodila deset rubljev...«

»Ničesar si nisem izposodila! — je zašepetala Julija Vasiljevna.

»Vendar imam to zapisano!«

»No, naj bo... dobro.«

»Od enajstiridesetih rubljev jih bomo odšteli sedemindvajset — ostane štirinajst...«

Oboje oči se ji je napolnilo s solzami... Dolgi lepi nasek se je začel potiti. Ubogo dekle!

»Le enkrat sem si izposodila,« — je rekla z drhtečim glasom — »od vaše gospe sem si izposodila kot prednjem tri rublje... Ničesar več nisem vzela.«

»Tako? Glej... in tega nimam niti zapisanega! Odbili bomo od štirinajstih tri, ostane torej enajst... Tukaj imate svoj denar, ljuba moja! Tri, šest, devet... deset in enajst... Izvolite!«

In podal sem ji enajst rubljev... Vzela jih je in jih dajala s tresočimi se prsti v žep.

»Merci,« je zašepetala.

Poskočil sem in začel hoditi po sobi. Polastila se me je jeza.

»Zakaj vendar, merci?« — sem jo vprašal.

»Za denar...«

»Pa saj sem vas vendar obral, za vruga, ogoljufal! Saj sem vas okradel! Zakaj torej, merci?«

»Drugod mi niso dali sploh ničesar...«

»Ničesar vam niso dali? To je lepo! Jaz sem se z vami le pošalil, dal sem vam kruto lekcijo... Izplačal vam bom vseh osemdeset rubljev! Tamle so v zavrtku pripravljeni za vas! Ali je sploh mogoče biti tak mlačneč? Zakaj ne protestirate? Čema molčite! Ali je res mogoče, da kdo na tem svetu nima zob? Ali je sploh mogoče biti taka lenoba?«

»Mogoče!«

Poprosil sem jo, da naj mi odpusti to kruto lekcijo in oddal sem ji na veliko njeno začudenje osemdeset rubljev. Plaho se mi je zahvalila in odšla ven.

Gledal sem za njo in si mislil: lahko je biti na tem svetu močan!

Schichtov način pranja

Namakaj z „Žensko hvalo“, peri z „Jelenjim milom“!
To ne pokvari perila ter ga popolnoma očisti.

Križem sveta.

Sovjetska Rusija odpravila oglase. Vrhovni svet ekonomije, ki upravlja sovjetske industrije in druga ljudska podjetja, je 15. marca objavil odredbo, s katero so odpravljeni oglasi teh podjetij v listih in na drug način. Odredba se glasi, da je oglaševanje potratna, ki je nepotrebna v sovjetskih republikah. Lansko leto je vlada izdala 21 milijonov zlatih rubljev za oglaševanje sovjetskih podjetij; ta denar je bil vržen v vodo, kajti med sovjetskimi podjetji ni konkurence, kakršna je v kapitalističnih deželah. Nova odredba določa, da je oglaševanje odslej dovoljeno le tam, kjer to zahteva komercialna potreba. Oglasi se pa ne smejo plačevati agentom in oglaševalnim agenturam in morajo biti brez hvalisanja. Navede se le kakovost blaga in cena. Dobrodelni listi ne smejo imeti nobenih oglasov. Industrijske tvrdke, ki ne morejo zadovoljiti odjemalcev, ne smejo oglašati.

Rudolf Valentino brani čast filma. Amerika je doživela v začetku tega meseca zopet senzacionalno filmsko afero, v katero so zapleteni znani ljubimci kinopublike Rudolf Valentino, njegova filmska sotrudična nova filmska zvezda Vilma Banki in Vilmin soprog madžarski baron Lukatz. Temperamentni madžarski baron, kot soprog lepe Vilme je bil silno ljubosumen na vse soigrance. Filmi, v katerih se je morala njegova žena poljubiti in objeti se z igralcem so bili njemu pravi pekel. Poedine scene, kjer Vilma s polodprtimi očmi ponuja Valentino svoje ustnice za poljub, so dovedle barona v ekstazo in v besnost. Večkrat se je dogodilo, da je radi zaljubljenih filmskih scen pozval baron igralca na odgovor. V tem je imel srečo, dokler se ni zameril Valentino, kateri je baronovo predbacivanje smatral za žaljenje in reagiral čisto po ameriško. Nekoga dne, po posnemanju neke scene, v kateri je Vilma strastno padla v naročje lepega Valentina, je zgubil baron popolnoma prisotnost duha. Ko so igralci in igralki po končanem prizoru zapustili atelije, je postal ljubosumni baron Valentina, da pusti družbo, ker ima z njim važen pogovor. Ko sta bila Valentino in baron na samem je baron začel z besedami obdelavati igralca in mu predbacivati strast, kadar mu Vilma pade v objem. Med obema je nastalo prepiranje. Na vpitje so prihiteli igralci in igralki in imeli so priložnost videti, kako je Valentino junaško in nesmiljeno boksar barona Lukatza. Če je poduk, katerega je dal Valentino ljubosumnemu baronu pomagati, ne povejo Amerikanci.

Iz ljubezni do psov v smrt. Mis Blanche Wilson iz angleškega mesteca Romford je šla raje v smrt, kakor da bi se ločila od svojih psov. Ranil jo je hodi, ki ji je padel na glavo. Morala bi se lečiti v bolnici. Seveda ni mogla v bolnico vzeti s seboj psov. Ostala je doma in ker se ni operacija rane izvršila v pravem času je umrla.

Za konfiskacijo dinastičnega premoženja. Kakor znano, je preko osem milijonov nemških volilec že podpi-

salo socialistično-komunistični predlog za konfiskacijo premoženja bivšega kaiserja in drugih nemških monarhov. Nemška ustava določa, da mora biti najmanj štiri milijone podpisov za razpis ljudskega glasovanja o kakršnikoli zadevi. Berlin sam je doslej dal dva milijona glasov. Gotovo je, da se bo sedaj glasovanje razpisalo, in da bo velika večina nemškega naroda glasovala za to, da se dinastično premoženje konfiscira.

30 tovornih vagonov se je prekucnilo. Na progi Michigan centralne železnice v Ameriki se je prekucnilo trideset tovornih vagonov, kateri so začeli vrhutega goreti ter jih je več zgorelo. K sreči ni bilo nobenih človeških žrtev, samo en kurjač je bil neznatno ranjen.

Tudi to ne bo rešilo fašistov. Newyorški italijanski konzul je po ukrepu iz Rima obvestil Vincenza Vacireo, urednika italijanskega lista »Il Nuovo Mondo« v New Yorku, da mu je vlada zaplenila posestvo v Italiji radi tega, ker je v svojem listu kritiziral Mussolinijev režim. Carlo Tresca, urednik radikalnega lista »Il Martello« v New Yorku, je bil tudi informiran, da so italijanske oblasti pričele z akcijo, da mu odvzamejo italijansko državljanstvo vsled tega, ker je spisal igro, v kateri smeši Mussolinija. Newyorška policija je na posredovanje italijanskega konzula v zadnjem decembru prepovedala predstavo te igre v New Yorku!

Iztriranje ameriških dolgov v tujini. Senator Borah, predsednik ameriškega senatnega odbora za zunanje zadeve, je predložil v senatu resolucijo, ki poziva državnega tajnika Kellogga, da pojasni senatu, kake korake je podvzel v svrhu poravnania zaveznih dolgov ameriškim državljanom. Ti dolгови izvirajo iz kršitev nevtralnih pravic od početka svetovne vojne pa do časa, ko je Amerika napovedala vojno. Resolucija je bila izročena senatnemu odboru za zunanje zadeve, da poda svoje mnenje.

Ameriško časopisje je razpisalo javni referendum o umestnosti alkoholne prepovedi v Ameriki. Referendum je dal naslednji rezultat: vseh glasov 1.295.381, za prohibicijo 111.876, proti prohibiciji 499.307, za lahka piva in vina 604.098, proti pivu in vinu 80.098.

Zidovski farmerji v Zedinjenih državah in v Rusiji. Zidovska agrikulturna družba s sedežem v New Yorku objavlja statistiko, iz katere je razvidno, da je v Zedinjenih državah 75 tisoč židovskih farmarjev, ki obdelujejo milijon akrov zemlje, katere vrednost se ceni na 100.000.000 dolarjev. Največje židovske farmarske kolonije so v Rusiji, ki so nastale po revoluciji. Rуска vlada je dala zemljo, nekaj orodja ter kolikor je mogla drugih koncesij, bogati Zidje v Ameriki in zapadni ter centralni Evropi pa so dali denar za nabavo orodja, strojev in živine. V kolikor bodo te židovske kolonije v Rusiji v obdelovanju zemlje uspešne, se ne more domnevati. Ameriške radi dobrih tržnih zvez uspevajo. Veliko Zidov se peča s poljedelstvom tudi v Palestini, kamor se naseljujejo po vojni, največ iz Rusije in Poljske.

Dnevne novice.

Našim čitateljem! Današnji številki zopet prilagamo čekovne položnice s prošnjo, da se iste poslužijo vsi oni, ki še niso poravnali naročnine za naš list do konca meseca aprila. Čedno število naročnikov iz delavskih vrst se že zaveda nujne potrebe delavskega dnevnika ter je že tudi storilo svojo proletarsko dolžnost. Se veliko število pa je onih, ki oklevajo in svojo neodločenost prikrivajo z vsemi mogočimi izgovori. Pa ne bo nič pomagalo. Odločiti se bo treba: ali za ali proti. Vsi iskreni in poštteni delavci so za delavski dnevnik, ker se pač dobro zavedajo, kako nam je potreben in koristen. Vse naše naročnike in prijatelje prosimo ponovno: agitirajte ter razširjajte neumorno »Delavsko Politiko«, dokler ne pridobimo za ta edini naš delavski dnevnik sleherni delavsko družino! V aprilu mesecu bodi naša parola: v delavske družine — delavski dnevnik, »Delavska Politika!« Zato sodrugi, poravnajte naročnino in pridobivajte naročnikov za »Delavsko Politiko!« Vsak naročnik naj pridobi vsaj še enega naročnika! To bodi nujno delo vsakogar, ki je za napredek in zmago delavskega razreda. — Uprava.

Ponesrečena Miletičeva zdravstvena ekspedicija v Slovenijo. Ko je zadnjič izbruhnila v Sloveniji influenčna epidemija in so naše zdravstvene oblasti o tem takoj referirale ministrstvu za narodno zdravje, je minister Miletič takoj sklenil: 1. da mora preiti nemudoma z vsem svojim osebnim vplivom in avtoriteto v neposredni boj proti slovenski influenci, in v to svrhu odpotovati s celo svojo osebo v Slovenijo, in 2. da se mora istočasno odpotovati v Slovenijo primerna množina uradnih profilaktičnih sredstev. V to poslednjo svrhu je naročil svojemu kabinetnemu šefu, naj mu nabaše štiri prostorne zabojke z vsemi zadnjimi številkami »Narodnega zdravja« s prilogami vred. V družbi s svojim tajnikom in z vsemi omenjenimi zabojki je skočil nato naglo na kolodvor in oddrhal z brzovlakom proti Sloveniji. Njegova, s tolikim profilaktičnim materijalom obložena zdravstvena ekspedicija bi imela najbrže popoln uspeh, da niso železničarji v Zidanem mostu bili tako nerodni. Prevrnili in razbili so namreč omenjene zabojke pri prekladanju in cela zaloga vladnega »Narodnega zdravja« je odletela v Savo in odplavala nazaj v Belgrad. Minister Miletič je bil v težkih skrbih, ker je moral brez narodnega zdravja v Ljubljano in ker se je slovenska influenza na njegovo najtrpejšo žalost širila nemoteno naprej...

»Radnik« postane dnevnik. »Radnik«, ameriško hrvatsko glasilo »Workers« Party, sporoča v izdaji z dne 6. marca, da postane dne 1. maja dnevnik, in v ta namen je pričel s preračunano kampanjo za zbiranje fonda petnajst tisoč dolarjev, katere se mora, kot piše, zbrati čim prej. Vsem svojim pristašem so poslali navodila, koliko se od njih pričakuje da zberejo v ta fond in do kedaj. »Radnik« izhaja sedaj trikrat tedensko. Proti koncu prošlega leta je bil v občutni finančni krizi, iz katere mu je pomagalo več tisoč dolarjev podpore, ampak dolg ni bil povsem odpravljen. Uprava je razpravljala o stanju lista in imela pred seboj dva izhoda: da list zmanjša, ali pa ga poveča. Če bi ga zmanjšala, bi število naročnikov še bolj padlo. Če ga poveča, je možnost, da se agitacija zanj poživljuje in da dobi tudi več tisočakov v fond za dnevnik. Ako se podvzetje ne bi obneslo, se z dnevnikom lahko vsak čas preneha, dobljena sredstva pa bi se porabila za sedanji obseg lista. Ameriški Hrvatje imajo samo en dnevnik: slovenski so trije, trije slovenski listi pa izhajajo od trikrat do petkrat na teden.

Premalo imamo ministrov. Naša vlada je stavila v proračun postavko, s katero se ustanovi mesto stalnega delegata v reparacijski komisiji v Parizu. Delegat ima položaj ministra in 600 dolarjev mesečne plače, to je 33.000 dinarjev.

Zobne naprave na račun bolniškega zavarovanja. Zdravniška veda polaga zelo veliko važnost na nego zobov-

ja. Zobovje igra v človeškem organizmu važno vlogo in zobno zdravstvo dobiva vedno večji razvoj in pomen. Iz teh razlogov se je tudi naše socialno zavarovanje moralo odločiti, da pri svojem zdravstvenem in socialno higijeničnem udejstvovanju ne zanemarija zobne higijene in kirurgije. Toda predpisi, ki to skrbstvo urejajo so presvobodni in nimajo skoro nikakih klavzul, ki bi onemogočale zlorabe in izkoriščanje. V Českoslovaški republiki (in podobno tudi v drugih državah) imajo družinski člani bolniških blagajin pravico do popolnoma brezplačnih plomb šele po 8 letih zavarovalne obveznosti družinskega glavarja; takih omejitev predpisi naših boln. blagajin do sedaj niso poznali. Posledica tega je bila, da je Okrožni urad za zavarovanje delavcev dosedaj zobne naprave dovoljeval osebam, ki so radi kratkodobnega članstva, vplačevale le neznatne prispevke, dočim so stroški za zobne naprave znašali znatno več. Tako je bilo mogoče, da so v letu 1925. ti stroški dosegli katastrofalno višino 2.082.862 dinarjev ali 6,59% vseh predpisanih premij. Zato se je uprava urada morala odločiti, da prošnje za popravila zobovja najstrožje presoja in tako spravi izdatke na zdravo višino. Dosedanje več ali manj razpisno popraviljanje zobovja na račun urada mora biti omejeno na najnujnejše potrebe, vse druge prošnje pa morajo biti odklonjene. — Tako javlja urad za zavarovanje delavcev zavarovancem v informacijo. Upamo pa, da se bo v interesu ljudskega zdravja v vseh potrebnih slučajih res dovoljevalo popraviljanje zobovja, na katerega nego zdravstvo opravičeno polaga toliko važnost.

Odprava male mature. Prosvetni minister Štefan Radić namerava odpraviti malo maturo, ki so jo morali polagati dijaki koncem četrtega razreda. Radić utemeljuje odpravo s tem, da mala matura državo preveč stane, namreč vsakokrat 3 milijone dinarjev.

Glavna razprava proti ponarejevalcem frankov. Kakor poročajo iz Budimpešte se bo vršila glavna razprava proti ponarejevalcem frankov v mesecu aprilu.

Znamke je ponarejal ruski begunec Dimitrij Svidarski. Ponaredil je precejšnje število znamk po 50 par in 3 Din. Novosadsko sodišče ga je obsodilo na 6 mesecev ječe.

Tudi lementarji štrajkajo. V catinjski bogoslovnici so stopili v stavko bogoslovci, da protestirajo proti profesorju Ramudovu. Ramudov jih je namreč silil, da hodijo kupovat in nosit s trga kuhinjske potrebščine.

Črne koze v Banatu. V nekaterih krajih v Banatu so se pojavile črne koze. Obolelo je več oseb.

Izredno gorko vreme v Belgradu. V Belgradu je nastopilo pred dvema dnevoma izredna toplota. Toplomer je zal 22 stopinj celzija. Vremenoslovci različno komentirajo ta pojav. Bati se je nenadnih hudih neviht.

Perverznost. V Mariboru je bil aretiran Ivan L., ki je mladim deklicam kazal spolni del. To se je dogajalo v raznih parkih že več let in policija je prišla več prijav. Aretirani se trdovratno zagovarja. Oddan je sodišču.

Od veselja umrl. Josip Tot, profesor trgoveke akademije v Segedinu je bil pri svojem svaku na počitnicah, ko je prišel k svaku, sta ga čakala dva dijaka. Na profesorjevo vprašanje zakaj sta ga iskala, mu povesta dijaka, da sta prišla 25 kilometrov peš, da mu v imenu sošolcem častitata za god in izročita darilo. Od veselja in ginjenosti je profesorja zadela kap.

Sleparski agent. V bosansko vas Jugoce je prišel prefrigan slepar in se izdajal za agenta, ki ima dolžnost oskrbeti večje število delavcev za Kraljevo v Srbiji. Nasedlo mu je nekaj siromašnih delavcev, in zbrali so zadnje belice in mu jih izročili. Peljali so se z njim do postaje Dragotinje, tam pa šele spoznali, da jih je agent osleparil in pobegnil. Siromaki so obvestili o tem orožnike in agenta so čez nekaj časa že vlovili. Toda denar je že zapravljen. Agenti so zaprli siromašni delavci so pa morali na državne stroške v svoj kraj.

Oklic. Bliža se doba velikih prireditelj. Najrazličnejša stanovska, kulturna, gospodarska in dobrodelna društva uporabljajo poletni čas za to, da na velikih zborovanjih, anketah in konferencah, izletih in shodih poglobljajo svoj program, utrjujejo stanovsko zavednost in širijo svoje kulturne, gospodarske in socialne težnje. Volja in težnja za napredkom je v nas razvita do močne višine ter se v efektu in praktično zrcali v razvoju in stanju našega kulturnega in materijalnega gospodarstva. Ljubljanski velesej je viden in osredotočen izraz razvoja in stanja našega materijalnega gospodarstva. Uprava ljubljanskega velesejja vabi vse poklicane, da ne cepimo moči in da se pokažemo v celoti. Zato je nujno potrebno, da se ob času razkaza našega materijalnega gospodarstva ob priliki VI. Ljubljanskega velesejja od 26. junija do 5. julija 1926 vrše istočasno tudi vse druge naše velike prireditve stanovskega, kulturnega, športnega značaja. Svet naj vidi, vse komponente našega ustvarjanja zbrane v eni mogočni vrsti.

Celje.

Podaljšanje delovnega časa v celjskih trgovinah. Celjski trgovci hočejo na vsak način delovni čas v trgovinah podaljšati na 10 ur dnevno ter prekiniti nedeljski počitek, tako da bodo trgovski nastavljenici spet sužnji, kakor so bili nekdanj. Slaba gospodarska konjunktura rodi v trgovcih glavah razne kalkulacije, kako in na kakšen način bi se naj posamezniku zboljšal promet, in s tem njegov dobiček. Trgovci, ki se po navadi radi štejejo k bolj inteligentnim slojem so v tem pogledu tako kratkovidni, da mislijo, da se bo s tem, če se da konzumentu več prilike za nakup blaga, promet dvignil. Oni si predstavljajo, da bo konzument potem več rabil in tudi več kupoval. Konzumenti, če bi imeli kupno moč, kakor jo nimajo, bi lahko svoje potrebščine z lahkoto krili tudi pri črnem delovnem času. Če pa ni kupne moči, pa tudi 24urni delovni čas v trgovini nič ne pomaga. Trgovski nastavljenici bodo k večjemu obsojeni dve uri na dan delj po zaduhlih trgovinah vzdrževati in se vsled manjkajoče kupne zmoglosti konzumentov dolgočasiti. Mi bi pričakovali od trgovskega stanu, ki ima svoje gremije, da rajši iste zastavi in zahteva od vlade tako politiko, ki bo omogočila prebivalstvo, večji nakup in s tem bi začela trgovina prosperovati in eveteti tudi pri sedmournem delovnem času.

Karla Sredovnika bodo izkopali. Kakor smo zvedeli, je dobil grobar

okoljskega pokopališča navodila, da mora biti v torek, dne 31. marca do 14. ure popoldne od vojaške straže ustreljen Karl Sredovnik izkopen in v mrtvašnici pripravljen ponovnemu zdravniškemu komisijonalnemu pregledu. Izkazalo se je namreč, da ga zdravniki v javni bolnici niso pregledali, če je zraven rane, ki je izvirala od strele se na truplu kakšna druga telesna poškodba. Brati ranjkega so ga po nastali smrti preoblačili in so videli, da je imel po celem truplu modre znake, ki baje izvirajo od udarcev. Javnost zahteva stroge in ostre ter objektivne preiskave, ter zadoščenja. Ni čuda, da krožijo raznovrstne kritike in da se prebivalstvo razburja. To so pa krivi v prvi vrsti tisti, ki imajo naloge in dolžnost skrbeti, da se zakoni izpolnjujejo in da dokažejo narodu, da so pred zakonom vsi državljani enaki.

Neumnost ali hudobija. Meščanski časopisi »Jutro« in »Nova Doba« pri našata notice, da hodijo neki ljudje ponoči izzivati vojaško stražo pri barutnih skladiščih, s komentarjem, da te ljudi nekdo ščuva in da je treba iste, ki so v ozadju, izslediti. Na to je bilo poročilo, da se je policiji posrečilo krivce izslediti. Bili smo radovedni kdo so tisti izzivači ter smo se pri policijskem oddelku tozadevno informirali in na naše začudenje zvedeli, da sploh v zadevi ni bil nihče aretiran. Izgleda, da je cela afera zrastle v glavi nekega poročevalca, ki se mu je nekdanj sanjalo in drugi dan je to napisal. Ne vemo čemu to tako premišljeno razburjenje, ki naj ga nad gaberskim prebivalstvom vzbuja meščansko časopisje. Najbrže dela to slaba vest.

Maribor.

Proč s takimi ljudmi! Dovolj je izzivanja, dovolj potrpežljivosti. Mariborsko delavstvo bo sodilo farizejsko vlastodržstvo klerikalnih kapitalistov. Vsak dan novi škandali zovejo proletarijat na protest zoper klerikalne valpte, ki se igrajo z usodo svojih nastavljenecv. Ne najdemo dovolj ostrih besedi za obsodbo slučajja, ki kriči po osveti in ga imajo na vesti moške, ki dnevno dvakrat molijo k bogu in še posebej vsa kler. stranka. Obč. slugi Verbosta niso dali stanovanja, ki ga je neusmiljeno deložiralo sodišče. Njegova usoda je znana širom Slovenije in ni ga bilo človekoljuba, ki bi ta slučaj ne obsodil. V drvarnici je prebival med zajci in podganami, padel raz kupa drv, kjer je spal, si polomil roko in še danes hodi težko poškodovan dnevno k zdravniku, da mu rane prevezuje. Svoje ležišče je med tem menjal in tudi danes še prebiva po kolodvorskih

klopih. Med tem so pa na klerikalno željo in predlog prezidavali občinska stanovanja v lesne trgovine za privilegirane vpokojene majorje. Postal je to javni škandal, vse mesto je o njem govorilo in razbite klopi v obč. dvorani so pričale o grdi socialni krivici, ki se dogaja pod vladno krščanskih mož. Sklenjeno je bilo, da dobi mož čimprej stanovanje, da se tako občina otrese neprijetnosti, v katero je vsled tega slučajja zašla. In mesto stanovanja so krščanski možje brez navedbe vsakega vzroka danes — za Veliko noč — Verbosta odpovedali službo in tako rešili vprašanje njegovega stanovanja. Človeka gané globoko v sree, ko vidi 50-letnega moža jokati nad svojo usodo, povzročeno od onih klerikalcev, ki imajo dnevno boga, Marijo in druga taka imena na svojem nekrščanskem jeziku. Sramota vseh sramot za klerikalce in vse, ki pridejo s tako družbo v dotiko. Če mislijo gospodje, da bomo mi to mirno trpeli, potem se jako motijo. To je drugi slučaj, ko izzivajo socialistično delavstvo in mečejo naše zaupnike na cesto. Verbosta so odpustili, ker ni klerikalcev, ker ni njih ponižen hlapec. Odpustili so ga, ker so sami povzročili njegov socialni položaj in s tem v zvezi burjo v zadnjem občinskem svetu. Dovolj je tega! Nič več nas ne boste izzivali, vi farizejski klerikalci. Vi za nas niste več ljudje, nič več stranka s katero se borimo, nego vi ste družba, ki jo je treba sovražiti tudi osebno. Nezaslišan je ta slučaj in stal bo klerikalce mnogo več, nego si oni to mislijo. Zapomnili si bodo, kedaj so metali neupravičeno, zgolj iz partizanstva in osebnega sovraštva poštene ljudi na cesto, ki svojo službo pošteno in vestno opravljajo. — Po teh dejanjih je treba soditi vso klerikalno stranko v Sloveniji in tudi vso njeno socialnost. Zamaže si roke vsakdo, ki se z njimi brati, z njimi baranta.

Hrastnik.

Tu se je ustanovil šahovski klub. Klub šteje že 20 članov, kateri pridno vežbajo. Predsednik je Podlogar Jože. Prav je tako, da se mladina odteguje kvarnemu pijančevanju, in da se ob prostem času zabava s šahom. Sedež kluba je v Konz. društvu. Priporočali bi pa šahistom, da vsled tega ne smejo zanemarjati pevskega, telovadnega in dramskega odseka »Svobode«.

Danes se je pripetila pri čitalnici nesreča, katera bi lahko postala usodopolna. Na dvigalu se je odtrgal voziček in z vso silo zletel preko separacije. Sreča je bila, da ni bilo ob istem času več delavcev tamkaj; kajti drugače bi bilo gotovo veliko žrtev. Ponesrečil se je pa vseeno delavec Ban Jože.

Z veliko nestrpnostjo smo tudi tukaj pričakovali izida občinskih volitev. Celi dan se je opazala napetost. Ugrabalo se je sem in tja, kdo bo zmagal. Pristaši D. K. lista so agitirali najhuje; proti koncu tudi pristaši SLS. Pošiljali so svoje ljudi kar na dom po volilce. Mi smo pa ostali mirni, ker smo se zavedali, da mora združeno delavstvo zmagati. Ko smo iz naših dveh volišč izvedeli rezultat, smo si bili že sigurni zmage. Potrptost je bilo opaziti takoj pri Gustinčičevih pristaših in bernotoveh, ker so si čisto drugih rezultatov nadejali. Bernotovci so zopet kršili pravilnik, ker so vzeli kot kandidata nekega kmeta, ki ni še nikoli bil organiziran in ki je vse drugo kakor socialist. Celo nekega klerikalca so naprosili, da je podpisal listo. Saj so pa tudi celih 34 glasov dobili na obeh voliščih. Ko se je kmalu po 6. ur zvedel rezultat tudi iz Trbovelj, je zavladalo pri naših starih sodrugih tako navdušenje, da so marsikateremu stopile od veselja solze v oči. Zastava je takoj zavihrala na Delavskem domu. Saj je tudi bilo požrtvovalno delo z uspehom in zmago končano. Nekatere gospodične, ki se sicer radi nazivljajo sodružice, je pa zastava precej bodla v oči; pa naj se privadijo; še večkrat bode visela, ako bode delavstvo združeno. Tudi neki ultra-gobeždač, ki hoče veljati za samega Marksa, se je spodtikal; pa naj se le pomiri, ker tako razburjenje lahko na živcih škoduje. Saj vemo, da bi mu bilo ljubše, ako bi SLS ali pa Orjunaši zmagali. Razsodno delavstvo si bode gradilo bodočnost z dejanji, pa ne več z demagogijo.

Zahvala. Volilni odbor se tem potom zahvaljuje vsem sodrugom, kateri so s svojim res požrtvovalnim delom pripomogli do zmage. Le tako pogumno naprej, na delo za vedno večje zmage. V združenju je naš spas. Naprej do novih zmag!

Jaka vpraša Nandeta: »Zakaj imajo klerikalci vedno prvo skrinjico?«

Nande: »Zaradi tega, ker menda ne znajo njihovi volilci do pet šteti.«

Pozor!

P. t.

Prepričajte se in videli boste, da se specerijsko blago t. j. moka, sladkor, slanina, kava, riž i. t. d. dobi najceneje in vedno sveže le v novo otvorenji trgovini

A. JARH v Gabrjah pri „JUGOSLOVANU“

Pozor!

Brata Šumer, Celje Glavni trg št. 8

priporočata svojo bogato zalogo
manufakturnega, modnega blaga,
perila, platna,
konfekcij in pletenin.

Na drobno in debelo.

Na drobno in debelo.

Produkcija - kréma za čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno in povsod le „Produkcijo kréma“ za čevlje. 130

Brez mnogo reklame

je vsakomur znano, da se najceneje in najbolj kupijo **pomladanske obleke, po vršniki, predvsem pa obleke za otroke** samo v naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2.

Za Veliko noč poleg nagrad še posebne cene.

**Konfekcijska tovarna
FRAN DERENDA & COMP.
LJUBLJANA.** 161

Razpis natečaja za avtoomnibus.

Občini Črna-Mežica razpisujeta natečaj za nakup novega 8-10 sedežnega avtoomnibusa, ki bi bil primeren za cesto Črna-Prevalje.

V pošte pridejo samo avtoomnibusi s pnevmatikami.

Istotako se bo upoštevalo samo one, katere bo spoznal specialno zato poverjeni strokovnjak za dovolj trpežne in primerne za zgoraj omenjeno cesto.

Vsi ponudniki naj stavijo svoje ponudbe najpozneje do 1. maja svoje oferte z natančnimi pojasnili na podpisani urad.

Istotam se dobi oziroma proda tudi avtoomnibus z 18 sedeži Type Saurer s 40 H. P. primeren za zelo prometne kraje z dobrimi cestami.

Vsi oni, ki rabijo dober voz in imajo dnevno promet, naj se obrnejo na podpisani urad.

Občinski urad v Črni pri Prevaljah.

175

Konzumentje! Konzumentje!

Nakupujte svoje potrebščine

v prodajalnah

Konsumnega društva za Slovenijo r. z. z o. z.

**Solidne cene. Točna postrežba.
Dobro blago.**

Učlani se lahko v vsaki prodajalni. Pristopnina Din 2:50.
Delež Din 300.—. Jamstvo enkratno. 133